

TELİF HAKLARI

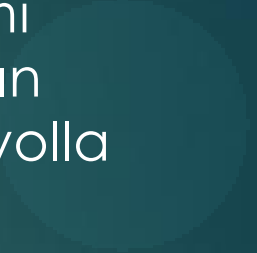
-
-
- ▶ Telif hakları kişinin her türlü fikri emeği ile meydana getirdiği ürünler üzerinde hukuken sağlanan haklardır.
 - ▶ 1948 Tarihli Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 27'inci Maddesi:

“1. Herkes toplumun kültürel faaliyetine serbestçe katılmak, güzel sanatları tatmak, bilim alanındaki ilerleyişe katılmak ve bundan yararlanmak hakkına sahiptir.

- ▶ 2. Herkesin sahibi bulunduğu (yarattığı) her türlü bilim, edebiyat veya sanat eserinden doğan manevi ve maddi yararlarını korunmasını isteme hakkı vardır.”

Telif Haklarının Kısa Tarihi

- İlk ve ortaçağ dönemlerinde fikir ürünlerinin korunmasına ilişkin olarak, “Bir şeyin aslına sahip olan kimse, onun teferruatına da sahip olur.” ilkesi benimsenmiştir. Eseri üretenin, iktisaden veya manevi yönden korunmasına da gerek duyulmuyordu.

-
-
- ▶ Fikri haklara ilişkin ilk düzenlemeler, matbaanın icadıyla başlamaktadır. Bu nedenle, matbaanın icadı, fikri hakların gelişimi açısından bir dönüm noktası olarak kabul edilmektedir. Matbaanın icadıyla birlikte, eserler, sayısız olarak çoğaltılmaya başlamış, bu yolla kazanç elde eden müteşebbis bir sınıf doğmuş ve bunun sonucu olarak da fikri haklar alanında hukuki koruma ihtiyacı doğmuştur.
 - ▶ Eser sahiplerini koruyan ilk kanun, İngiliz Parlamentosu tarafından 1709'da kabul edilen “Kraliçe Anne Kanunu” (The Statute of Anne) adını taşıyan kanundur.

Türkiye'nin Uluslararası Anlaşmalara Katılması

- Cumhuriyet döneminde, Lozan Anlaşmasına ekli Ticaret Sözleşmesinde, Türkiye'nin sınai, edebi ve artistik mülkiyetin korunmasıyla ilgili milletlerarası anlaşmalara 12 ay içinde katılması öngörülmüştür. Sözleşmeye taraf olan diğer devletlerin itirazı üzerine Türkiye'nin sözleşmeye katılması mümkün olmamıştır.
- Türkiye, Bern Birliği'ne 1951 tarih yılında taraf olmuş; 1995 yılında ise Bern Sözleşmesi'ni kabul etmiştir. Bern Sözleşmesi'ne katılım hazırlığının yapıldığı süreçte Hakkı Telif Kanunu'nun ihtiyaçlara cevap veremediği daha iyi anlaşılmış, Bern Sözleşmesi'nin hükümlerine uyumlu bir kanunun çıkarılması gereği ortaya çıkmıştır.

5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Düzenleme Alanı

- ▶ 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda telif haklarının aşağıda belirtilen temel unsurları düzenlenmektedir.
- ESER
- ESER SAHİBİ
- ESER SAHİBİNİN HAKLARI
- KORUMA SÜRELERİ
- ESER SAHİBİNİN HAKLARINA İLİŞKİN İSTİSNA VE KISITLAMALAR
- MESLEK BİRLİKLERİ
- HAKLARIN DEVRİ (SÖZLEŞMELER)
- BAĞLANTI HAKLAR
- İHLAL VE YAPTIRIMLAR

Eser Çeşitleri

- İlim ve edebiyat eserleri
- Musiki eserleri
- Güzel sanat eserleri
- Sinema eserleri
- İşlenme ve Derlemeler

Eser

Kanuna göre bir fikir ve sanat ürününün eser olarak kabul edilip koruma altına alınabilmesi için;

- Fikri bir çabanın ürünü olması,
- Sahibinin hususiyetini taşıması,
- Şekillenmiş olması,
- Kanunda sayılan eser türlerinden birine girmesi, gerekmektedir.

Eser Sahibi

- ▶ Bir eserin sahibi onu meydana getiren kişidir. Bir eserin birden fazla sahibi olabilir.
- ▶ Sinema eserlerinde; yönetmen, özgün müzik bestecisi, senaryo yazarı eserin birlikte sahibidir. Ayrıca çizgi filmlerde animatör de eser sahipleri arasında sayılmıştır.

Eser Sahibinin Hakları

5846 Sayılı Kanunda eser sahibine ilişkin haklar mali ve manevi haklar şeklindedir.

► Manevi Haklar:

- Umuma arz hakkı
- Adın belirtilmesi yetkisi
- Eserde değişiklik yapılmasını men etme yetkisi

-
-
- ▶ Mali Haklar:
 - ▶ İşleme Hakkı:
 - ▶ Çoğaltma Hakkı:
 - ▶ Yayma Hakkı
 - ▶ Temsil Hakkı
 - ▶ Umuma İletim Hakkı

Hakların Devri

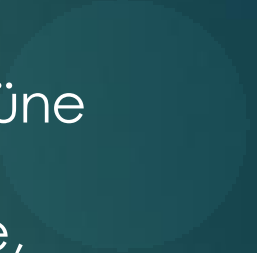
- ▶ Eser sahipleri veya mirasçıları mali haklarını karşılıklı veya karşılıksız, süreli veya süresiz olarak devredebilirler. Mali haklara ilişkin sözleşmelerin yazılı olması ve devre konu hakların ayrı ayrı gösterilmesi şarttır.
- ▶ **Hakların İstisnaları**
 - Kamu Düzeni Düşüncesiyle
 - Genel Menfaat Düşüncesiyle
 - Kişilerin Hususi Menfaati Düşüncesiyle
 - Kopya ve neşir
 - Hükümete Tanınan Yetkiler

Telif Hakkı İhlalleri

- Telif hakları Türkiye dahil birçok ülkede eser sahibi yaşadığı sürece ve ölümünden itibaren 70 yıl korunmaktadır. Koruma süresi dolmuş eserler, eser sahibinden izin alınmaksızın serbestçe kullanılabilir.

Ceza Davası Açılabilen Durumlar

- Bir eseri, icrayı, veya yapımı hak sahibi kişilerin yazılı izni olmaksızın işleme, temsil etme, çoğaltma, değiştirme, dağıtma, her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletme ve yayımlama
- Başkasına ait esere, kendi eseri olarak ad koyma

-
-
- ▶ Hak sahibi kişilerin izni olmaksızın, alenileşmemiş bir eserin içeriği hakkında kamuya açıklamada bulunma
 - ▶ Bir bilgisayar programının hukuka aykırı olarak çoğaltılmasının önüne geçmek amacıyla oluşturulmuş ilave programları etkisiz kılmaya yönelik program veya teknik donanımları üretme, satışa arz etme, satan veya kişisel kullanım amacı dışında elinde bulundurma

-
-
- ▶ Manevi ve mali haklara tecavüz tehlikesinin varlığı halinde tazminat olarak manevi ve maddi tazminat talepleri söz konusu olabilir.
 - ▶ Eser sahibinin adını belirtmeme, eseri değiştirme gibi hukuka aykırılıklarda manevi tazminat olarak tarafların mali gücü oranında ve olayın ağırlığı ile orantılı bir para istenebilir.
 - ▶ Yayma, çoğaltma, temsil, umuma iletim gibi mali haklara ilişkin olarak da uğranılan zarar ve kar kaybına oranlı bir bedel talep edilebilir.

-
-
- Manevi ve mali haklara tecavüz halinde ek olarak hukuka aykırı hareket eden kişinin bu eylemi ile elde etmiş olduğu kar da talep edilebilir.

Sanal Ortamda Telif Hakları

- ▶ Torrent
- ▶ Youtube
- ▶ Facebook

Youtube Content ID Sistemi

- ▶ Eser sahiplerinin, tamamının veya bir kısmının sahibi oldukları içerikleri tanımlamasını sağlayan fingerprinting teknolojisinin kullanıldığı bir sistemdir.
- ▶ Eser sahibinin yüklediği kopya yüklenen içeriklerle karşılaştırılır.
- ▶ Eşleşme durumunda eser sahibinin tercih edebileceği üç yol vardır;
- ▶ Bloklama, takip etme (tracking), monetize

Youtube Fair Use

- ▶ Eser sahibinden izin alınmayarak ticari kaygı gütmeyen içerik yüklenmesini telif hakkı ihlali kapsamına alınmamasını sağlayan sistemdir. Kesin sınırları yoktur. Dört unsur ile incelenir:
- ▶ İçerik amacı
- ▶ İçeriğin doğası (gerçekler ya da tamamen kurgudan oluşabilir)
- ▶ İçeriğin ne kadarının orijinal içerikten alındığı
- ▶ İçeriğin potansiyel pazara etkisi

-
-
- ▶ 'All rights go to the author'
 - ▶ 'I do not own any of the content'
 - ▶ 'No infringement intended'
 - ▶ Açıklama kısmında, içeriğin Fair Use kapsamında yüklendiğini ifade etmek, otomatik olarak telif haklarının ihlal edilmediği anlamına gelmez.

Telif Hakkı Korunumunun Bitmesi (Public Domain)

- ▶ Bir eserin telif hakkı süresi geçtiğinde isteyen herkes içeriği özgürce kullanabilir.
- ▶ Orijinal eserin içeriği telif haklarıyla korunmuyor olsa bile orijinal eserin kullanıldığı yeni eserler telif haklarıyla korunuyor olabilir.

-
-
- ▶ Public Domainde olan bazı eserler:
 - ▶ Romeo ve Juliet (Shakespeare)
 - ▶ Toplum Sözleşmesi (Jean Jacques Rousseau)
 - ▶ Don Kişot (Cervantes)
 - ▶ Babil Kulesi (Pieter Bruegel)
 - ▶ Son Akşam Yemeği (Leonardo da Vinci)
 - ▶ Çocuk Felci Aşısı (Jonas Salk)

Plagiarism

- ▶ Bir düşüncenin, fikrin, aktarım tarzının kısaca fiziki dünyada karşılığı olmayan ifadelerin izin alınmadan kullanılmasıdır. Yasal olarak sonuçları yoktur çünkü telif hakları, materyal olmayan yenilikleri veya eserleri korumamaktadır.
- ▶ Etik bir normdur.
- ▶ Genellikle sanat dallarında gözlemlenir.